

PARTNERI

KOLLEKTIV, s.r.o.

Asociácia súčasného divadla

Jana Wild,
Divadelná fakulta VŠMU

kg
du KABINET
AUDIOVIZUÁLNYCH
DIVADELNÝCH
UMENÍ

SHAKESPEARE

V DIALÓGU

3. ROČNÍK
DIVADELNÉHO
SEMINÁRA

shake
ʃeɪk/
verb

pear
peː/
noun

5-7 DECEMBER 2016

KINO LUMIÈRE

Grant APVV-14-0756: Shakespeare 400

Dobrovoľné vstupné
Registrácia potrebná na www.kadu.sk

Autori projektu *Marta Maťová, Adam Hrapko*
Dramaturgia *Michal Tallo, Martina Mašlárová*
Manažér projektu *Anita Pócssová*
Vizuál, kamera *Šimon Lupták*
Technická podpora *Ondrej Balún*
Grafika *Ondrej Urban*
Trailer *Dominik Hronec*

PREDSLOV

Michal Tallo pôsobí ako interný doktorand na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU v Bratislave. Organizačne pracoval na niekoľkých filmových a literárnych festivaloch, je redaktorom časopisu o súčasnom umení a kultúre Vlna, programovým riaditeľom Kina KLAP a organizátorom literárneho projektu Medziriadky. Pod hlavičkou Medziriadkov tiež dramaturgicky pripravuje a moderuje pravidelné autorské čítania, na ktorých sa predstavuje vždy jeden etablovaný autor alebo autorka spolu s jedným začínajúcim. Básne, kritiky a texty o filmoch publikuje v časopisoch (Vlna, Glosolália, Vertigo, RAK, Host, Kino-Ikon, .týždeň) a v rozhlase (Rádio_FM, Rádio Devín). Knižne debutoval básnickou zbierkou Antimita (2016, Drewa a srd).

Jana Bžochová-Wild je profesorkou na DF VŠMU v Bratislave. Publikovala monografie Hamlet: dobrodružstvo textu (1998), Začarovaný ostrov? Shakespearova Búrka inak (2003), Malé dejiny Hamleta (2007), Shakespeare. Zooming (2016, v tlači), učebnicu Úvod do shakespearovského divadla (1999), redigovala súbor esejí Recepčia Shakespeara: od čítania žien k feminizmu (Aspekt, č. 2, 2001), preložila kompendium Shakespeare: Základná príručka (2006). Na medzinárodnej škole liberálnych štúdií BISLA viedla kurz Politický Shakespeare (2007 a 2008). Zostavila medzinárodné zbierky „In double Trust“. Shakespeare in Central Europe (2014) a Zrkadlá (pre) doby. Shakespeare v divadle strednej Európy (2015), zorganizovala dve medzinárodné shakespearovské konferencie v Bratislave Kronika doby (2013) a Shakespeare na rozhraní (2016).

Peter Zajac je literárny vedec, germanista a slovakista, kulturológ, emeritný profesor Humboldtovej univerzity v Berlíne. Ako prekladateľ literatúry nemeckého jazyka spolu s Jánom Štrasserom sprístupnil množstvo vynikajúcich diel a autorov (Karl Kraus, Bertolt Brecht, Ingeborg Bachmann, Gottfried Benn, Georg Trakl, Thomas Bernhard, Heiner Müller, G. Eich, Goethe, Kleist), zostavil antológiu nemeckého expresionizmu Krik a ticho storočia (1999), antológiu poézie G. Benna Stratené ja (1998) a tvorby Bertolta Brechta (V znamení korytnačky, 1983) a H. Müllera (Vietor a krik sveta, 1992).

Vážení návštevníci, vítame vás na 3. ročníku seminára Kabinetu Audiovizuálnych Divadelných Umení s titulom Shakespeare v dialógu. V roku 2016 si pripomíname 400. výročie smrti Williama Shakespeara, a my sme sa pri tejto príležitosti rozhodli venovať náš seminár práve tomuto dramatikovi, so zameraním na súčasné podoby jeho tvorby v krajinách Vyšehradskej skupiny.

Tento rok je náš program rozdelený do viacerých programových línií. Hlavnou líniou sú tri Masterclassy – herecký, režijný a scénografický, – v ktorých sa naši hostia podelia o svoje skúsenosti s prácou na Shakespearových hrách. Súčasťou týchto Masterclassov sú aj projekcie ukážok z inscenácií prednášajúcich. V programovej línií Showcase V4 vám zase divadelní vedci z krajín Vyšehradskej skupiny predstavia prierez tých najzaujímavejších Shakespearových inscenácií na ich domovských scénach za posledných niekoľko rokov. A tak, ako po minulé roky, aj tento rok uvádzame premietania záznamov divadelných predstavení a prednášky o významných inscenáciách.

Od začiatku nášho projektu je našim cieľom prepájať jednotlivé druhy umenia, viesť dialóg medzi teoretikmi a praktikmi umeleckých odborov a snažiť sa podporiť kvalitnú umeleckú diskusiu ako takú. Z tohoto dôvodu je súčasťou každého bodu programu otvorená diskusia, ktorá bude prebiehať buďto v jeho priebehu, alebo na konci. Budeme veľmi radi, ak sa do týchto diskusií zapojíte.

*Prajeme vám príjemný zážitok,
KADU Team*

10:00 - 13:30

Herecký Masterclass

Robert Roth v dialógu s Rastislavom Ballekom

Herec Robert Roth a režisér Rastislav Ballek spolupracovali na mnohých divadelných inscenáciach, z ktorých najznámejšia je divácky a kriticky mimoriadne úspešná monodráma HOLLYROTH. Jedným z týchto spoločných divadelných projektov je aj inscenácia Othello (2014) z Národného Divadla Brno, ktorú Rastislav Ballek režíroval, a v ktorej Robert Roth stvárnil titulnú postavu. Ich Masterclass sa bude týkať nielen tejto inscenácie, ale aj herecko-režijnej práce so Shakespearovým dielom ako takým.

14:30 - 16:00

Showcase V4 (CZ)

**Shakespeare v súčasnom českom alternatívnom divadle
Eva Kyselová**

Inscenácie Shakespearových hier v súčasnom alternatívnom českom divadle majú niekoľko špecifických tendencií. Na jednej strane až pietna úcta k textom je niekedy popieraná snahou o netradičný scénický experiment. Jednotlivé príklady inscenácií - Titus Andronicus (2007), Kabaret Shakespeare (2013), Romeo a Julie (2013), MakbeTin (2015) ukazujú rôznorodé prístupy vo výklade, hereckej a režijnej interpretácii, kde často samotný text len posluhuje potrebám individuálnej umeleckej autorskej výpovede. Zásadnou témou ale je, do akej miery ide o inovatívnu adaptáciu textu a kedy je to len tzv. „hra na istotu“, ktorá zaručí prvotný záujem, ale vo výsledku s inscenovaním Shakespearových hier nijako nekomunikuje.

Mgr. art. Eva Kyselová, PhD. vyštudovala divadelnú vedu na bratislavskej VŠMU a absolvovala doktorské štúdium na odbore Teórie a praxe divadla na pražskej DAMU. Od roku 2013 je odbornou asistentkou na Katedre teórie a kritiky DAMU, kde prednáša a vedie semináre k dejinám svetového a českého divadla, a externe prednáša na Katedre produkcie. Svoj teatrologický výskum zameriava na dejiny slovenského a českého divadla a ich vzájomných vzťahov, a feministickému divadlu a dramatike. Aktívne sa venuje divadelnej reflexii a kritike, so zameraním na súčasné tendencie v českom a slovenskom činohernom a alternatívnom divadle. Spolupracuje s českými a slovenskými divadelnými periodikami. Pracuje tiež v dokumentácii Divadelného ústavu/Institutu umění v Prahe.

Mgr. art. Peter Maťo, PhD. je absolventom Katedry divadelných štúdií VŠMU. Venuje sa publikačnej (Hudobný život, Salto a i.) a pedagogickej činnosti (Súkromné tanečné konzervatórium Liptovský Hrádok a Súkromné konzervatórium v Košiciach). Ústrednou témou sa preňho stali postdramatické tanečné, baletné a performatívne projekty. Tvorí ako divadelný režisér - po inscenáciách Chorea slovac (2010) a Krížom-krážom (2012) v SLUK-u uviedol inscenácie hier V salóne speváčky (2014) Terézie Vansovej a Emancipácia (2015) Jozefa Hollého. Je taktiež dramaturgom Liptovského divadla tanca. V septembri 2015 vyšiel jeho mini portrét baletnej majsterky a choreografky Marileny Halászovej pri príležitosti jej významného životného jubilea.

Martina Mašlárová absolvovala odbor Teória a kritika divadelného umenia na DF VŠMU. V súčasnosti je internou doktorandkou na Katedre divadelných štúdií VŠMU. Zároveň spolupracuje s Divadelným ústavom v Bratislave ako redaktorka divadelného mesačníka kØd a ako koordinátorka edičného projektu zameraného na vytvorenie slovníka slovenských divadelných kritikov a publicistov. Je spoluzakladateľkou OZ Mloki - mladí o kultúre inak, ktoré sa venuje reflexii divadla a kultúry na webovej stránke www.mloki.sk. Ako členka slovenskej sekcie AICT (Medzinárodná asociácia divadelných kritikov) spolupracuje s projektom Monitoring divadiel, recenzie okrem toho publikuje v kultúrnych periodikách kØd, Javisko, Loutkář, v slovenských denníkoch a vo festivalových spravodajoch v rámci slovenských a českých festivalov.

Agnieszka Kołodziej-Adamczuk vyštudovala poľskú filológiu a divadelnú vedu na Katolíckej univerzite v Lubline. Neskôr absolvovala postgraduálne štúdium na Katedre scénografie Akadémie výtvarných umení v Krakove, kde v rokoch 2010–2015 prednášala. Je kurátorkou a vedúcou výskumných projektov v Slezskom múzeu v Katoviciach a spolukurátorkou stálej expozície v Centre pre poľskú scénografiu v tom istom múzeu. Vo svojom výskume sa venuje poľskej avantgarde dvadsiateho storočia.

Mgr. Juliana Beňová, Teatrologička, historička, lingvistka. Pracovala ako odborná asistentka na Katedre slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde viedla semináre zo všeobecnej lingvistiky a jazykovej kultúry. Pôsobila ako lektorka slovenského jazyka a kultúry na Sliezskej univerzite v Katoviciach a na Univerzite v Belehrade. Od roku 2012 pracuje v Divadelnom ústave v Bratislave, kde je vedúcou Centra výskumu divadla. Vo svojej vedeckej práci sa orientuje na výskum dejín slovenského profesionálneho divadla a na osobnosti slovenského divadelníctva. Ako autorka sa podpísala pod mnohé odborné štúdie venované súčasnej slovenskej a slovanskej dráme i divadlu, píše recenzie a prekladá z poľštiny a zo srbčiny.

Sláva Daubnerová je absolventka kulturológie na UK v Bratislave a doktorandského štúdia na DF VŠMU, performerka a režisérka. V roku 2006 uviedla svoj prvý sólový projekt podľa denníkov Louise Bourgeois Cely (Zvláštna cena na festivale Nová dráma 2007). Nasledovali priestorová multimedialná inštalácia Hamlet-Machine (2007) podľa H. Müllera, Polylogue (2008) podľa románu Jona Fosseho, Melanchólia, dokumentárna monodráma M. H. L. (2010) inšpirovaná životom a tvorbou režisérky Magdy Husákovej Lokvencovej (Cena DOSKY 2010 v kategórii Objav sezóny), Illuminárium (kabinet kuriózných úkazov) (2011), hudobná performancia Some Disordered Interior Geometries, sólová performancia Untitled inšpirovaná fotografiami Francesky Woodman (Cena DOSKY za najlepšiu inscenáciu sezóny, 2013) a Solo Lamentoso (2015). Ako autorka, režisérka a herečka spolupracuje s mnohými divadlami v Českej republike a na Slovensku.

16:30 - 17:00

Na okraj o kritickom myslení

Ako slovenská kritika kritizovala Shakespeara
Martina Mašlárová

Aký bol vzťah divadelnej kritiky k Shakespeareovi v dejinách slovenského divadla? Boli kritici k velikánovi nekritickí, či naopak, mali prehnané očakávania? Prenesme sa z javiska na chvíľu do hľadiska a pozrime sa cez plece kritikovi, ako a čo si myslí.

17:15 - 18:15

Prednáška

Shakespeare - Prokofiev - Weigl - Kůra: Romeo a Júlia v ND Praha
Peter Maťo

V sedemdesiatych rokoch minulého storočia triumfovali Miroslav Kůra a Petr Weigl Prokofievovým Romeom a Júliou ako v ND Praha (1971), tak aj v baletu SND (1976). Pražská inscenácia baletu Romeo a Júlia získala v roku 1972 medzinárodnú televíznu cenu Prix Italia za choreografiu. Boris Slovák ako riaditeľ baletu SND v normalizačných rokoch 1973 - 1980 uvádzal inscenácie, ktorých choreografie tak svojim obsahom, ako aj formálnymi výrazovými prostriedkami prekračovali československý tanečný kontext. Slovákovi divadelný vkus korešpondoval s choreografickými estetikami, ktoré pracovali s neilustratívnymi tanečnými kompozíciami, vychádzajúcimi z daností súboru.

UTOROK 6 - 12 - 2016

10:00 - 12:30 Scénografický Masterclass (v anglickom jazyku)

Shakespeare and my students

Piroska É. Kiss

Master students of Scenography at Hungarian University of Fine Arts have a compulsory course on Shakespeare. Piroska É.Kiss will talk about these students' designs; how they reflect the world on stage and provide theatrical opportunities. In her Masterclass, Ms. Kiss will also discuss the site-specific stage designs for Julius Ceasar as prepared by in Budapest by Brazilian students of architecture, and compare two different productions of As you like it - one designed by herself in 2003, the other by her student in 2016.

13:30 - 15:30 Projekcia (pl. anglické titulky)

2007: **Macbeth** (réžia: Grzegorz Jarzyna), 2006, 95 min.

Úvod: **Juliana Beňová**

Inscenácia 2007: Macbeth v réžii Grzegorza Jarzynu je jedinečným svedectvom kongeniálneho prenosu Shakespeareovho textu do súčasnosti. Radikálna aktualizácia vychádza v ústrety moderným inscenačným postupom, z ktorých dominujú najmä filmové rozprávanie a uvedenie v nevidadelnom priestore. Vojská pochodujúce v amerických uniformách, Macbeth vraždiaci na prahu mešity, žena v hidžábe predpovedajúca budúcnosť, zvuky helikoptér či blikajúce obrazovky sú jasnými atribútmi transformácie Shakespeareovho príbehu do kontextu vojny v Perzskom zálive. Surový interiér bývalej továrenskej haly premenil režisér na veľkolepé divadelno-filmové plátno, aby rozprával o zločine spáchanom jednotlivcom, následky ktorého však znáša celá spoločnosť.

16:00 - 17:30 Showcase V4 (SK)

Hamlet, Velázquez, Foucault

Jana Bžochová-Wild

V roku 2004 mala v Divadle A. Duchnoviča v Prešove premiéru inscenácia Hamlet v réžii Rastislava Balleka. Použitý text (prvé, tzv. pirátske kvarto), jazyk, do ktorého bola hra preložená (rusínčina), ale najmä široko poňatý výrazový „jazyk“ inscenácie sa odlišovali od všetkých ostatných Hamletov uvedených v slovenských divadlách. Inscenáciu predstavíme ako sériu obrazov inšpirovaných vizuálnymi princípmi výtvarného umenia španielskeho a nizozemského zlatého veku.

Robert Roth vyštudoval hudobno - dramatický odbor na Konzervatóriu v Bratislave. Od roku 2000 je členom činohry SND. Ako jeden z najvýraznejších slovenských hercov stvárnil množstvo postáv v Shakespeareových hrách - Ariel v Búrke (2000), Octavius Ceasar v Antonius a Kleopatra (2002), Feste vo Večer trojkráľový (2002), Gratiano v Kupec benátsky (2005) a naposledy stvárnil titulnú postavu v inscenácii Othello (2014). Za titulnú postavu v predstavení Hamlet (2007) získal jednu zo svojich dvoch cien DOSKY za najlepší mužský herecký výkon. Je držiteľom Ceny Nadácie Tatra Banky za umenie.

Daniel Špinar vyštudoval činoherné herectvo a následne činohernú réžiu na DAMU. Hneď po štúdiách sa stal na dve sezóny kmeňovým režisérom Divadla na Vinohradech. Odvtedy ako režisér na voľnej nohe spolupracoval s mnohými pražskými aj mimopražskými divadlami, a vytvoril viac ako tri desiatky titulov. Do stáleho angažmán Národného divadla Praha nastúpil ako režisér na začiatku sezóny 2014/2015. V decembri 2014 bol vymenovaný za umeleckého riaditeľa Činohry ND. Je držiteľom mnohých divadelných ocenení (Cena Alfréda Radoka, Cena Marka Ravenhilla, Cena Josefa Balvína).

Rastislav Ballek študoval filozofiu a sociológiu na Univerzite Komenského, neskôr divadelnú réžiu a dramaturgiu na VŠMU a na Štátnej vyššej divadelnej škole v Krakove. Pôsobil ako interný režisér Divadla SNP v Martine, neskôr bol režisérom a dramaturgom Mestského divadla Žilina, režíroval na scéne Divadla A. Duchnoviča v Prešove, v Činohre aj Opere SND, v pražskom Divadle Rokoko a v Národnom divadle v Brne. Inscenácie a divadelné projekty Rastislava Balleka pravidelne hostujú na domácich a zahraničných medzinárodných festivaloch (Divadlo v Plzni, Sterijino pozorje v Srbsku, Nová dráma, Divadelná Nitra, festival Eurokaz v Záhrebe, Expo 2000 v Hannoveri). Je laureátom niekoľkých ocenení prestížnej kritickej ankety DOSKY vo viacerých kategóriách.

Piroska É. Kiss Dr.habil. DLA. Scénografka a kostýmová dizajnérka. Vyštudovala architektúru na Technologickej Univerzite v Budapešti. Doktorandský titul a docentúru získala na Katedre Scénografie Maďarskej univerzity výtvarných umení v Budapešti, kde od roku 2004 prednáša. Ako scénografka pôsobila napríklad v Divadle Csiky Gergely v Kaposvári, v Divadle Miklósa Radnótiho v Budapešti, a na voľnej nohe v mnohých ďalších divadlách. Kurátorsky pripravila výstavy diel maďarských študentov scénografie na niekoľkých ročníkoch Pražského Quadriennale a International Stage Design Students' Works Exchange v Pekingu.

10:30 - 13:00 Režijný Masterclass

V dialógu s Danielom Špinarom

Daniel Špinar za svoju kariéru zrežiroval niekoľko Shakespearových inscenácií, napr. Othello, Hamlet, Zimní pohádka alebo Zkročení zlé ženy. Naposledy to bol Sen čarovné noci na scéne Národného divadla v Prahe, uvedený tento rok. O réžii Shakespearových diel sa s Danielom Špinarom budú rozprávať Martina Mašlárová, Milo Juráni a Michal Tallo. Účastníci sa budú môcť zoznámiť predovšetkým so Špinarovou modernou interpretáciou Hamleta (Švandovo divadlo, 2013), na ktorého sa budú diskutéri sústrediť. Plastický obraz o Špinarovej koncepcii dotvoria videoukážky z inscenácie.

14:00 - 15:30 Showcase V4 (PL)

(v anglickom jazyku)

Contemporary Shakespearean spaces in the Polish theatre 2005 - 2015

Agnieszka Kołodziej-Adamczuk

How has the Polish set design developed in the past ten years, especially in relation to Shakespeare? Agnieszka Kołodziej-Adamczuk examines new characteristics; how did they come into being and what are their historical conditions.

16:00 - 19:00 Projektia + Prednáška

Stroj Hamlet. Moja dráma sa už nekoná. Sláva Daubnerová, Peter Zajac

Projektia záznamu performancie Slávy Daubnerovej spojená s prednáškou Petra Zajaca a prezentáciou Slávy Daubnerovej.

Hra Stroj Hamlet (Hamletmaschine, 1977) nemeckého autora Heinera Müllera je pokladaná za jedno z kľúčových diel postdramatického divadla. Text má len 9 strán a autor ho napísal popri prekladaní Shakespearovho Hamleta. Slovo "stroj" možno chápať jednak ako odkaz na slová listu, ktorý Hamlet napísal Ofélii, ale zároveň aj ako odkaz na koncept *machines désirantes* v diele Anti-Oidipus (1972) filozofa G. Deleuza a psychiatra F. Guattariho.

PROGRAM

Súčasťou každého bloku je otvorená diskusia

PONDELOK 5 - 12 - 2016

10:00 - 13:30 Herecký Masterclass
Robert Roth v dialógu s Rastislavom Ballekom

14:30 - 16:00 Showcase V4* (CZ)
Shakespeare v súčasnom českom alternatívnom divadle
Eva Kyšelová

16:30 - 17:00 Na okraj o kritickom myslení
Ako slovenská kritika kritizovala Shakespeara
Martina Mašíárová

17:15 - 18:15 Prednáška
Shakespeare - Prokofiev - Weigl - Kůra: Romeo a Júlia v ND Praha
Peter Mat'o

UTOROK 6 - 12 - 2016

10:00 - 12:30 Scénografický Masterclass (v anglickom jazyku)
Shakespeare and my students
Piroska É. Kiss

13:30 - 15:30 Projekcia (pl, anglické titulky)
2007: Macbeth (réžia: Grzegorz Jarzyna), 2006, 95 min.
Úvod: **Juliana Beňová**

16:00 - 17:30 Showcase V4* (SK)
Hamlet, Velázquez, Foucault
Jana Bžochová-Wild

STREDA 7 - 12 - 2016

10:30 - 13:00 Režijný Masterclass
V dialógu s Danielom Špinarom

14:00 - 15:30 Showcase V4* (PL) (v anglickom jazyku)
Contemporary Shakespearean spaces in the Polish theatre 2005 - 2015
Agnieszka Kołodziej-Adamczuk

16:00 - 19:00 Projekcia + Prednáška
Stroj Hamlet. Moja dráma sa už nekoná.
Sláva Daubnerová, Peter Zajac